

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1040 София, ул. "Славянска" №1, тел.: 02/ 91 408(централа), факс: 02/ 987 00 98

Изх. № 11.02-553/17.12.2002
(Моля, цитирайте при отговор)

На Ваш №.....

*к.о. №20/2002
Копие от Конституционния съд
за се 17.12.2002*

ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

На Антон Станков- министър на правосъдието

ОТНОСНО: Определение на Конституционния съд от
28.11.2002 год. по конституционно дело № 20 от 2002 год.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение от 28 ноември 2002 год. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело № 20 от 2002 год., образувано по искане на 52-ма народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване на противоконституционността на разпоредбата на §9, ал.1 от

Преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (ДВ, бр.91 от 2002 год.), в частта ѝ относно израза "...с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 год....".

В искането се твърди, че разпоредбата на §9, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, обн. ДВ, бр.91 от 2002 год., в частта ѝ относно израза " ...с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 г...." е противоконституционна. Твърди се, че атакуваната част от разпоредбата противоречи на чл.19, ал.2 и 3 и чл.17, ал.3 от Конституцията.

Относно: твърдението, че §9, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, противоречи на чл.19, ал.2 от Конституцията на Република България, тъй като пречи на свободната стопанска инициатива на гражданите.

Не споделяме това твърдение по следните съображения:

Атакуваната част от §9, ал.1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда не създава нито облагодетелстващ, нито дискриминационен режим спрямо отделни стопански субекти, а само ограничава във времето отговорността на държавата за причинени на неопределен кръг лица щети от минали действия или бездействия на юридически лица- стопански субекти.

Законодателят в случая е установил, че отговорността на държавата ще може да бъде ангажирана след 1 февруари 1999 год., дата която не е случайна и произволна, а е свързана с влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия, с който е изменен §9, ал.1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда.

Закона за изменение и допълнение на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия е обнародван в Държавен вестник брой 12 от 12 февруари 1999 год. и е влязъл в сила на 16 февруари 1999 год.

Това решение на законодателят е съобразено с материалният характер на Закона за опазване на околната среда в частност нормата на §9, ал.1 от преходните и заключителните разпоредби. Принцип в правото е, че материалният закон има действие напред във времето и че обратно действие имат винаги тълкувателните и гражданско- процесуалните норми. Този принцип е намерил законодателна уредба в чл.14, ал.1 от Закона за нормативните актове.

Съществен в случаят е и отговорът на въпроса дали е допустимо държавата да носи отговорност за нанесени щети, настъпили от действията или бездействията на юридически лица- стопански субекти.

В чл.7 от Конституцията е установен принципа за отговорността на държавата за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Този принцип създава съществена гаранция за спазване на основните човешки права и свободи.

Конституцията, обаче не съдържа аналогична разпоредба за ангажиране отговорността на държавата за задължения на юридически лица- стопански субекти за това, че тя е била собственик или принципал на същите. Вярно е и това, че Конституцията не съдържа и забрана за поемане от държавата на подобна отговорност, но не може да се поддържа успешно и тезата, че тя трябва да носи отговорност за щети нанесени от стопанската дейност на юридически лица само защото тя е собственик или принципал на същите.

Независимо от различния във времето правен режим на юридическите лица, те винаги са носители на граждански права и задължения, които упражняват самостоятелно.

Нашето законодателство в близкото минало изрично беше изключило отговорността на държавата за задълженията на фирмите с чл.7 от Указ № 56 за стопанската дейност.

Понастоящем законодателството ни не съдържа точно такава разпоредба, но установява в Закона за държавната собственост (чл.2, ал.4), че “ не са държавна собственост по смисъла на този закон имотите и вещите на търговските дружества и на фондацииите, дори ако държавата е била единствен собственик на прехвърленото в тях имущество.” Тази разпоредба разграничава имуществото на търговските дружества от държавната собственост с оглед на всички гражданскоправни последици от това.

Обстоятелството, че не е реализирана преди приватизацията отговорността на фирмите или търговските дружества за щетите, които са причинили със замърсяване на околната среда не следва да бъде причина държавата да поеме обезщетенията, които евентуално биха били присъдени на ощетените от тези действия или бездействия лица. Законодателят е създад необходимите правни механизми, чрез които да не се допусне да бъдат ощетени купувачите на приватизиращите се търговски дружества със задължения за причинени щети от замърсяване на околната среда от минали действия или бездействия на тези търговски дружества. Те се съдържат в отменената вече ал.2 и действащата сега ал.2 на §9 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, а именно: ал.2 (отм.) “Обектите по ал.1 задължително се подлагат на оценка на въздействието, причинено върху околната среда до момента на реституция, приватизация или инвестиране.”; ал.2 (действаща) “Оценката на щетите по ал.1 до момента на приватизация се извършва в съответствие с методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите.”

Относно: твърдението, че §9, ал.1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, противоречи на чл.19, ал.3 от Конституцията на

Република България, тъй като пречи за привличане на инвеститорите.

Несъстоятелно е твърдението, че атакуваната норма пречи за привличане на чуждестранни инвестиции. Напротив, стремежът на законодателят е да се привличат чуждестранни инвестиции, и с оглед на това е установил в процесната норма задължение за държавата да носи отговорността за нанесените щети върху околната среда, настъпили за минали действия и бездействия. Намерението на законодателя да привлича чуждестранни инвеститори се потвърждава и от различните специални закони в тази област- Закона за чуждестранните инвестиции, Закона за концесиите, Закона за подземните богатства и др., които създават необходимите условия за привличане на чуждестранни инвестиции. Привличането на инвестиции, обаче не трябва става като се засягат интересите на цялото общество, както би се получило ако държавата плати от бюджета щетите причинени от действията или бездействията на фирми или търговски дружества, на които тя е била собственик или принципал.

Относно: твърдението, че §9, ал.1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, противоречи на чл.17, ал.3 от Конституцията на Република България.

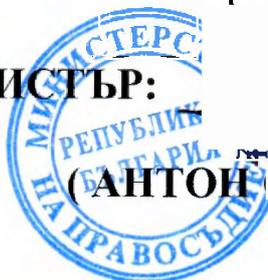
Не споделяме това твърдение, тъй като атакуваната част на §9, ал.1 от преходните разпоредби на Закона за опазване на околната среда не накърнява частната собственост, в частност тази на новите собственици на приватизираните предприятия, защото не вменява задължения за тях, те да понесат щетите от замърсяване на околната среда причинени от действия или бездействия на бившите предприятия.

Пред вид гореизложеното, считаме че искането на 52-та народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване на противоконституционността на разпоредбата на §9, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (ДВ, бр.91 от 2002 год.),

в частта ѝ относно израза "...с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 год..." е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

Т.К.; П.Р.

МИНИСТЪР:

(АНТОН СТАНКОВ)